

N:o 191.

Af herrar **J. W. Bengtsson** i Häradsköp och **C. G. Johansson** i Aflösa, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.*

Uti den till Riksdagen aflämnade nådiga propositionen n:o 21 om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet har Kungl. Maj:t föreskrifvit: i 35 §, att vägsyn årligen skall hållas af länsman med biträde af två nämndemän; i 47 §, att vid val af den nämnd, hvilken har att verkställa den i 46 § angifna uppskattningen, ordföranden och en ledamot skall förordnas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande samt att åtminstone ordföranden bör vara densamma för alla distrikten inom ett landstingsområde; och i 59 § punkt b), att staten och menigheter tillhöriga allmänningsskogar, frälseränta och annan fastighet påføres en vägfyrc för hvarje 200 kronor af taxeringsvärdet; samt i punkt c), att inkomst påføres en vägfyrc för hvarje 30 kronor af den beskattningsbara inkomsten däraf.

Med afseende å den citerade delen af 35 § framgår, att ingen förändring föreslagits i den nu gällande väglagen angående nämndemans befogenhet vid vägsynen. Han skulle således endast fortfarande biträda som rådgifvare vid dylika förrättningar, utan att länsmannen behöfde fästa minsta afseende vid hvad af honom anfördes, äfven om, såsom väl i de allra flesta fall är händelsen, den tjänstgörande nämndemannen

förmår bedöma den föreliggande frågan med stor praktisk sakkännedom, ja, han skulle icke, så vidt känt är, ens i dylika fall äga rätt att få sin åsikt om saken antecknad i syneprotokollet. Detta anse vi ej vara som sig bör. Länsmannen och tjänstgörande nämndemännen böra enligt vår mening äga att gemensamt fatta beslut i vid dylika förrättningar förekommande frågor.

Vi äro ingalunda obekanta med att ett lagbud i den af oss påpekade riktningen i ett afseende i viss mån skulle rubba harmonien inom de betydande samhällsinstitutioner, som benämnas rikets länsstyrelser, byggda, som desamma i vissa afsenden äro, på fullständigt absolutistisk grundval. Vi veta, att det är dessa styrelsers chefer, som allena besluta, samt att de rättslärde föredragandena emot sina förmäns bestridande icke på annat sätt förmå göra sin mening gällande än att till protokollet få densamma antecknad i form af reservation.

Att en chef för ett ämbetsverk i en konstitutionellt styrd stat innehar en dylik maktställning kan väl knappast sägas vara hvarken nödigt eller nyttigt, men ännu betänkligare blir det, om samma förhållande får göra sig gällande så långt ned i tjänstegraderna som hos länsmannen, ty äfven denne behöfver icke, såsom vi äfven framhållit, under nuvarande förhållanden taga minsta hänsyn till vid vägsyner tjäntgörande nämndemäns uttalade önsknningar, därest han ej själf så för godt finner.

Detta är enligt vårt förmenande ett missförhållande, hvilket bör undanröjas så fort ske kan.

Att Kungl. Maj:ts befallningshafvande vid val af den i 47 § angifna nämnden skulle verkställa åtminstone ordförandevallet så, att denne finge tjänstgöra för hela landstingsområdet, anse vi ej vara af behofvet påkalladt. En sådan anordning skulle endast genom långa resor och större tidsutdräkt förorsaka onödigt stora kostnader för de betalningsskyldige. Vid val af dessa förtroendemän har man ju hittills i hufvudsak följt samma princip som vid val af ordförande i bevillningsberedningarna, och har man ju hvarken i ena eller andra fallet haft någon olägenhet af att verksamhetsområdet begränsats.

Den i lagförslaget stadgade skattskyldigheten kunna vi ej heller anse vara väl afvägd. Ty under det man enligt 59 § påför jordbruksfastighet, med undantag af staten och menigheter tillhöriga allmänningsskogar, en vägfyrk för hvarje 100 kronor af taxeringsvärdet, är för dessa skogar föreslaget, att en fyrk skall påföras för hvarje tvåhundra kronor af samma värde.

Detta synes oss ej vara någon lämplig fördelning af skattebördan.

Att en enskild jordbrukare för sitt ofta betydligt skuldsatta hemman skall få vidkännas dubbelt så stor skatteplikt som staten och menigheter, hos hvilka den ojämförligt starkaste ekonomiska bärkraften finnes, kan ju icke vara öfverensstämmande med billighet och rättvisa. Vidare är förslaget, att för inkomst de skattskyldige skola påföras en vägfyrk för hvarje 30 kronor af den beskattningsbara andelen däraf. Således skulle man för jordbruket, om man kapitaliserar den behållna inkomsten efter 5 proc., få 6 gånger större skatteplikt än för utlånt kapital.

Härvidlag tro vi man utan öfverdrift kan påstå, att icke skatteplikten blifvit så afvägd emellan de olika egendomsgrupperna, som önskligt hade varit. Oss synes därför, att den beskattningsbara inkomsten borde påföras en fyrk för hvarje 10 kronor af densamma.

Man invände visserligen häremot, att inkomsttagaren och kapitalisten icke ha samma behof eller gagn af de allmänna vägarna som jordbrukare.

Däremot synes oss med fog kunna erinras, att de allmänna vägarna fylla ett mycket stort och viktigt statsändamål, till hvars uppehållande och förkofrande samtliga beskattningsbara egendomsgrupper böra ställas fullt solidariska med hvarandra.

Och äfven om man skärskådar saken från andra synpunkter, synes oss den ifrågasatta skattelindringen för inkomst icke vara berättigad. Ty ofta är det ju så, att goda allmänna vägar och tidsenliga kommunikationer i öfrigt tillsammans utgöra en mäktig häfstång för åstadkommande både af kapitalbildning och inkomst. Därför anse vi äfven dylika beskattningsföremål i högre grad än hittills skett böra bidra till vidmakthållande och förbättrande af den egentliga grundvalen för sin tillkomst.

Med anledning af det nu anförda hemställes vördsamt,

att Riksdagen måtte antaga följande förslag till ändring i vissa delar af §§ 35, 47 och 59 i Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 21 om förändring i nu gällande väglag:

§ 35.

Årligen skall vägsyn hållas af länsman och två nämndemän.

(Hela paragrafen i öfrigt lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

§ 47.

Andra stycket:

Ordföranden och en ledamot förordnas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

(Hela paragrafen utom detta stycke lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

§ 59.

Vägskatten utgår efter vägfyrek med iakttagande däraf:

a) att jordbruksfastighet påföres en vägfyrek för hvarje etthundra kronor af taxeringsvärdet;

b) att frälseränta samt annan fastighet påföres en vägfyrek för hvarje tvåhundra kronor af taxeringsvärdet; samt

c) att inkomst påföres en vägfyrek för hvarje 10 kronor af den beskattningsbara andelen däraf, dock med iakttagande, att hvad som icke uppgår till hel vägfyrek bortfaller.

Vägfyrektalslängd — — — — —
 — — — — — vägstyrelsen.

Stockholm den 7 januari 1905.

Carl Johansson,
 Afösa.

W. Bengtsson,
 Häradsköp.